

Sygn. akt III AUa 1223/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Sędziowie:	SSA Alicja Podlewska (spr.) SSA Jerzy Andrzejewski
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2016 r. w Gdańsku

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji J. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 maja 2015 r., sygn. akt VI U 2340/14

1. zmienia zaskarżony wyrok i przyznaje J. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 3 lipca 2014 roku;
2. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz J. R. kwotę 210,00 (dwieście dziesięć 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

SSA Alicja Podlewska SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1223/15

UZASADNIENIE

Ubezpieczony J. R. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 15.07.2014r., którą pozwany odmówił mu przyznania prawa do emerytury pomostowej:

- na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ po 31.12.2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 tej ustawy;
- na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 1.01.2009r. ubezpieczony nie udokumentował, co najmniej 15 lat pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 do tej ustawy.

Ubezpieczony domagał się uwzględnienia mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w

- Zakładach (...) oraz w Grupie (...) s.a., w charakterze maszynisty chłodniczego oraz w chłodniach składowych i przykładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0 stopni C tj. wymienione w załączniku nr 1 poz. 35 ustawy o emeryturach pomostowych,
- w (...) spółka z o.o. w B., w charakterze montera urządzeń i instalacji grzewczych tj. ujęte w art. 3 ust 2 pkt 2 lit. a i d ustawy o emeryturach pomostowych, przy czym „praca ta pozostaje w zgodzie z załącznikiem 2 poz. 16” tej ustawy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wskazując, iż pracodawcy o: (...) s.a, (...) spółka z o.o., (...) spółka z o.o., Grupa (...) s.a., nie potwierdzili w wystawionych świadectwach pracy w warunkach szczególnych, iż w okresach zatrudnienia ubezpieczony wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Wyrokiem z dnia 21.05.2015r. Sad Okręgowy w Bydgoszczy sygn.. VI U 2340/14 oddalił odwołanie ubezpieczonego. W ustnym uzasadnieniu wyroku podał, co następuje:

„Stan faktyczny sprawy nie był sporny. Sąd ustalił go na podstawie twierdzeń stron, przedstawionych dokumentów i zeznań, którym dał wiarę.

Należy podkreślić zatem, iż zgodnie z artykułem 4 Ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dziennik Ustaw numer 237 pozycja 1656 ze zmianami), prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- urodził się po 31 grudnia 1948 roku,
- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
- ma okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w artykułach 5 do 9 i 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
- przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 i 3 Ustawy lub artykułu 32 i artykułu 33 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
- po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 i 3,
- nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Prawo do takiej emerytury przysługuje również osobie, która w myśl artykułu 49 Ustawy, po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 i 3, tak jak dotyczy to ubezpieczonego, a nadto spełnia warunki określone w artykule 4 punkt 1 do 5 i 7, i artykułach 5 do 12, oraz w dniu wejścia w życie Ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w punkcie 2 okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 i 3.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2013 roku w sprawie II UK 159/13, oznacza to, że artykuł 49, w miejsce warunków z artykułu 4 punkt 6 wprowadza wymagania, aby zainteresowany spełniał w dniu wejścia w życie Ustawy 1 stycznia 2009 roku warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 i 3 Ustawy o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony urodzony (...) nie spełnił tego ostatniego warunku, albowiem okres jego zatrudnienia przy pracy określonej w wykazie stanowiącym załącznik do Ustawy o emeryturach pomostowych, ogranicza się do okresu od 1 kwietnia 1992 roku do 31 grudnia 2006 roku, gdy był zatrudniony jako maszynista chłodniczy w Grupie (...) i pracował przy pracach w pomieszczeniach o narzuconej technologii temperaturze powietrza poniżej 0 stopni C.. Okres ten obejmuje jednak tylko 14 lat i 9 miesięcy.

Pozostałe zaś prace wykonywane w szczególnych warunkach, w rozumieniu artykułu 32 i 33 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, związanych z okresem zatrudnienia w charakterze monterów urządzeń i instalacji grzewczych w K., w charakterze palacza, i w charakterze ślusarza przy konserwacji agregatów i urządzeń w Przedsiębiorstwie (...), w charakterze hydraulika przy robotach wodno-kanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach, nie mogą być kwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu artykułu 3 ustęp 1 i 3 Ustawy o emeryturach pomostowych.

W szczególności załącznik numer 2, w poz. 16 mówi o pracach bezpośrednio przy sterowaniu blokami energetycznymi wytwarzającymi energię elektryczną lub ciepłą, a praca ubezpieczonego w latach 78 do 81 nie polegała na sterowaniu, tylko na remontach i dozorze sieci ciepłowniczych.

Z tych względów, zdaniem Sądu Okręgowego, na podstawie artykułu 477¹⁴ § 1 należało oddalić odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony J. R. zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości i zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie w sposób niezasadny przez Sąd I instancji, iż ubezpieczony nie posiada minimum 15-letniego okresu stażu ubezpieczeniowego dotyczącego pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, gdy tymczasem z zeznań świadków: J. O., G. B. i Z. G., jak i zeznań skarżącego wynika, iż w okresie od dnia 27 sierpnia 1984 roku do 30 kwietnia 1991 roku, wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze pracy, jako maszynista chłodniczy zgodnie z treścią przepisu art. 3 ust. 2 pkt 2b ustawy o emeryturach pomostowych,
2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie w sposób niezasadny przez Sąd I instancji, iż ubezpieczony nie posiada minimum 15-letniego okresu stażu ubezpieczeniowego dotyczącego pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, gdy tymczasem z zeznań świadka B. jak i zeznań skarżącego wynika, iż w okresie od dnia 25 września 1978 roku do 30 listopada 1979 roku, a zatem przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych, J. R. wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze pracy zgodnie z załącznikiem A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod pozycją Działu XIV Prace różne pkt 1 - Prace nieautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, a zatem i ten okres winien zostać zaliczony do okresu ubezpieczenia 15-letniego,
3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie w sposób niezasadny przez Sąd I instancji, iż powód nie posiada minimum 15-letniego okresu stażu ubezpieczeniowego dotyczącego pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, gdy tymczasem z zeznań świadka B. jak i zeznań powoda wynika, iż w okresie od dnia 01 grudnia 1979 roku do 31 lipca 1981 roku, a zatem przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych, J. R. wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze pracy zgodnie z załącznikiem A. do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod pozycją Dział II. W energetyce pkt 1 Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie

i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, a zatem i ten okres winien zostać zaliczony do okresu ubezpieczenia 15-letniego;

której to powyżej naruszenia mający wpływ na wynik sprawy doprowadziły do

4. naruszenia przepisów art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2 a i d w zw. z ust. 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych w zw. z załącznikiem 2 tej ustawy pkt 16 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez nie zastosowanie w sprawie zaś, co się tyczy art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych dodatkowo przez niewłaściwe zastosowanie w sprawie.

Wskazując na powyższe zarzuty ubezpieczony J. R. wniósł o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy, ewentualnie o: jego zmianę przez uwzględnienie odwołania w całości i przyznanie ubezpieczonemu świadczenia. Wniósł też o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych za I i II instancję.

Skarżący stwierdzał, iż Sąd Okręgowy w transkrypcji uzasadnienia wskazał na stronie czwartej, iż ustawa o emeryturach pomostowych, ogranicza się do okresów pracy w warunkach szczególnych i szczególnym charakterze J. R. od dnia 01 kwietnia 1992 roku do 31 grudnia 2006 roku, jako maszynisty chłodniczego. Skarżący wskazał jednocześnie, iż co się tyczy zarzutu ad. 1 apelacji i co było podnoszone już w odwołaniu pracował jeszcze przed tym okresem w Zakładach (...) w B.. Okres pracy od dnia 27 sierpnia 1984 roku do 30 kwietnia 1991 roku winien zostać zaliczony i stanowi swoistą sprzeczność Sądu I instancji, który raczej okres ten zaliczył wraz z okresem pracy skarżącego w Grupie (...), gdyż suma tych okresów daje 14 lat pracy ubezpieczonego i 3 miesiące. Sąd Okręgowy dalej wskazuje, bowiem, że okres pracy obejmuje pracę 14 lat 9 miesięcy, co to sugeruje. Niezależnie jednak od powyższego strona skarżąca podtrzymuje z ostrożności procesowej zarzut ad 1 apelacji, gdyż Sąd Okręgowy okres ten w transkrypcji uzasadnienia wprost nie wymienia.

Apelujący wskazał też, iż Sąd Okręgowy w transkrypcji uzasadnienia podniósł, że pozostałe prace wykonywane w szczególnych warunkach, w rozumieniu przepisu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, związanych z okresem zatrudnienia w charakterze monterów urządzeń i instalacji grzewczych w (...) (dawniej (...)) w charakterze palacza i w charakterze ślusarza przy konserwacji agregatów i urządzeń w Przedsiębiorstwie (...), w charakterze hydraulika przy robotach wod.-kan. itd. nie mogą być kwalifikowane, jako prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Apelujący zakwestionował stanowisko Sądu Okręgowego dotyczące kwalifikacji pracy w warunkach szczególnych. Sąd I instancji, jak podał dalej na końcówce str. 3 i 4 transkrypcji uzasadnienia, nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy w (...) z uwagi na inne nazewnictwo stanowiska pracy oraz uznaniu, iż czynności wykonywane przez ubezpieczonego nie są rodzajowo tożsame z załącznikiem 2 ustawy o emeryturach pomostowych pod pozycją XVI. Skarżący wskazał, iż w literaturze tematu podnosi się, że „Za prace w szczególnych warunkach są uważane prace związane z czynnikiem ryzyka, które w miarę zwiększania czasu ich działania mogą powodować trwałe uszkodzenie zdrowia. W ust. 2 ustawodawca przyjmuje, że te czynniki ryzyka związane są z pracami w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury (pkt 1) albo procesami technologicznymi (pkt 2). Za prace w szczególnych warunkach lubo szczególnym charakterze można uznać tylko prace wymienione w wykazach tych prac. Obowiązują dwa wykazy tych prac, tj. wykaz prac wykonywanych przed 1 stycznia 2009r. (zawarty w art. 32 i art 33 u.e.r. i w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) i wykaz prac zawarty w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych.” Powyższe koresponduje w szczególności z treścią przepisu ust. 7 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Tym samym apelujący wskazywał, że pracę w warunkach szczególnych lubo szczególnym charakterze należy zaliczyć J. R. do okresu uznanego przez Sąd za udowodnione 14 lat 3 miesięcy o okres pracy w latach 1978-1981 roku w (...) (obecnie (...)).

W ocenie skarżącego na powyższe w szczególności wskazuje świadek B. opisując pracę z powodem, jak i rodzaj pracy przez niego wykonywany z rozróżnieniem czasu pracy podanych w zarzutach 2 i 3 apelacyjnych. Apelujący stwierdzał, iż Sąd I instancji uznał, iż praca palacza c.o. ma nie stanowić o charakterze pracy w warunkach szczególnych. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w załączniku A pod pozycją Działu XIV wymienia się Prace różne - 1. Prace niezautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

W ocenie apelującego, Sąd I instancji niewłaściwie zakwalifikował pracę palacza, którym był ubezpieczony pod materiał dowodowy dostępny w postaci zeznań świadka i skarżącego, a zatem doszło do sprzeczności istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Apelujący stwierdzał w wywiedzionym środku odwoławczym, iż Sąd Okręgowy, uznał za udowodnione pracę palacza przez J. R., lecz nie zakwalifikował tej pracy świadczonej od 25 września 1978 roku do 30 listopada 1979 roku, jako pracy w warunkach szczególnych, co jest błędem. Tak samo Sąd Okręgowy uczynił w zakresie montera urządzeń i instalacji grzewczych, gdy ten rodzaj pracy świadczony przez powoda w okresie od dnia 01 grudnia 1979 roku do 31 lipca 1981 roku znajduje się w tym samym załączniku A wyżej cytowanego rozporządzenia RM pod pozycją Działu II. W energetyce - Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

Zdaniem skarżącego konsekwencją wadliwego zakwalifikowania dowodów poprawnie przeprowadzonych z zeznań świadka B. i ubezpieczonego było naruszenie przywołanych w sprawie przepisów ad. 4 zarzutów apelacyjnych. Sąd Okręgowy w ocenie skarżącego, z jednej strony przyjął, że praca palacza i montera urządzeń i instalacji grzewczych była pracą wykonywaną przez ubezpieczonego. Dalej przyjął, iż nie jest to pracą w warunkach szczególnych i szczególnym charakterze, lecz według art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdy tymczasem art. 3 ust. 7 ustawy o emeryturach i rentach wprost odsyła w zakresie warunków szczególnych do przepisów tej ustawy i dalej ww. rozporządzenia RM. W rezultacie doszło do sprzeczności istotnych ustaleń sądu w zakresie kwalifikacji pracy ubezpieczonego do ustawy o emeryturach pomostowych z prawidłowo przeprowadzonymi dowodami ze źródeł osobowych. Konsekwencją tych naruszeń stało się naruszenia prawa materialnego w sposób opisany w treści zarzutu 4 apelacji.

Charakter pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w okresie od 1978-1979 roku również jest kwalifikowany, jako praca o szczególnym charakterze w załączniku 2 ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 16 prace bezpośrednio przy sterowaniu blokami energetycznymi wytwarzającymi energią elektryczną lub ciepłą. Dodatkowo praca J. R. w okresie od 1979-1981 roku również została zakwalifikowana przez art. 3 ust. 1 w zw. ust. 2 pkt 2a i d ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, jako zatrudnienie w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi prace w warunkach gorącego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach, w których wartość wskaźnika obciążenia termicznego (...) wynosi 28 °C i powyżej, przy wartości tempa metabolizmu pracownika powyżej 130 W/m², jak i prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego.

J. R. podkreślił, iż art. 54 ustawy Prawo Energetyczne oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z 28 kwietnia 2003r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń instalacji i sieci stanowią by wykonywać pracę, osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń instalacji określonej w przepisie art. 54 ust 6 w/w ustawy i rozporządzenia muszą posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem wydanym przez Komisje Kwalifikacyjne. Termin „samodzielna eksploatacja” sieci i urządzeń instalacji na gruncie art. 54 w/w ustawy oznacza podejmowanie się konkretnych, wymagających wiedzy fachowej działań z zakresu technicznej obsługi sieci, urządzeń i instalacji polegających np. na ich montażu (demontażu), wymianie części, naprawianie, konserwacji itp. Tym samym ustawodawca Polski w tym przepisie nie rozróżnia pracy ze względu na nazewnictwo stanowiska pracy, a z uwagi na kwalifikację oraz wykonywane czynności uznaje te osoby pod względem wykonywanych zadań za pracę o jednakowej wartości w szczególności, jako pracę wykonywaną w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację ubezpieczonego należało uwzględnić, przy czym w znaczącym zakresie argumentacja w niej zawarta nie jest trafna.

We wniosku o emeryturę pomostową (k. 2v a.e) ubezpieczony potwierdził, iż nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze po 31.12.2008r., co oznacza, iż ubezpieczony nie spełnił warunku określonego przepisem art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015r. poz. 965 j.t. - dalej: „uep”), a zatem jego uprawnienie do przedmiotowego świadczenia może wynikać wyłącznie z przepisu art. 49. Stosownie bowiem do art. 49 uep, prawo do emerytury pomostowej przysługuje osobie, która:

- 1) ·po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) ·spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) ·w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Prawidłowe rozstrzygnięcie sporu wymagało zatem ustalenia, czy ubezpieczony w dacie wydania decyzji spełniał przesłanki określone w pkt 2 i 3 art. 49 uep.

Zgodnie z art. 4 pkt 1-5 i 7 uep, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ·urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ·ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) ·osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd Okręgowy oddalił odwołanie po stwierdzeniu, iż ubezpieczony, w dacie wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych (tj. w dniu 01.01.2009r.), nie miał wymaganego 15 letniego stażu pracy w warunkach w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 uep. Ustalił bowiem, iż staż ten wynosi 14 lat 9 miesięcy i obejmuje okres zatrudnienia w Grupie (...) s.a. od 01.04.1992r. do 31.12.2006r. z uwagi na wykonywanie pracy w pomieszczeniach o narzuconej technologii temperaturze powietrza poniżej 0 ° C - wymienionej w załączniku nr 1 poz. 35.

Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku wadliwie wskazał, iż okoliczność ta była niesporna – pozwany bowiem zarówno w decyzji, w odpowiedzi na odwołanie, jak i w toku postępowania I instancyjnego, jednoznacznie zarzucał ubezpieczonemu nieudowodnienie wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 uep. Nadto, gdyby okoliczność ta była niesporna nie wymagałaby dowodzenia (art. 227 kpc a contrario), a Sąd Okręgowy przeprowadził przecież postępowanie dowodowe w tym zakresie – dopuścił dowód z zeznań świadków, ubezpieczonego, z dokumentów z akt osobowych Grupy (...) s.a. Zauważyć przy tym trzeba, iż w uzasadnieniu skarżonego wyroku Sąd I instancji nie wskazał dowodów, na podstawie których dokonał powyższego ustalenia i ich nie wyjaśnił dlaczego uznał je za wiarygodne. Ogólnikowe stwierdzenie, iż „stan faktyczny sprawy nie był sporny, a

Sąd ustalił go na podstawie twierdzeń stron, przedstawionych dokumentów i zeznań, którym dał wiarę” (pomijając, wewnętrzną sprzeczność - iż nie wymagają oceny wiarygodności fakty bezsporne), nie spełnia kryteriów oceny dowodów w rozumieniu art. 233 § 1 kpc.

Sąd odwoławczy podkreśla, iż z art. 328 § 2 kpc wynika, że uzasadnienie orzeczenia powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Na wskazanie podstawy faktycznej składa się ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Ustne uzasadnienie wyroku również winno spełniać wszystkie powyższe kryteria. Sąd decydując się zatem na przedstawienie uzasadnienia w formie ustnej musi przygotować się starannie zarówno w zakresie argumentacji dotyczącej stanu faktycznego jak i do rozważań prawnych tj. przedstawić je tak samo jak uzasadnienie pisemne. W konkretnej sprawie ustne uzasadnienie wyroku zostało sporządzone w sposób chaotyczny, bardzo niestaranny, co niewątpliwie musiało mieć wpływ na ocenę merytorycznej poprawności samego rozstrzygnięcia. Podkreślić bowiem należy, iż to ostatecznie winna poprzedzać wszechstronna analiza materiału dowodowego, wystarczające ustalenia w zakresie stanu faktycznego i prawnego. Braki w uzasadnieniu Sądu Okręgowego świadczą o tym, iż Sąd I z powyższych obowiązków się dostatecznie nie wywiązał.

W przedmiotowej sprawie brak oceny materiału dowodowego, lakoniczność ustaleń faktycznych i niejasność rozważań prawnych Sądu I instancji niewątpliwie skutkowałą wadliwym rozstrzygnięciem sporu.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że okoliczność, iż skarżący w ww. okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracował w pomieszczeniach o narzuconej technologią temperaturze powietrza poniżej 0 ° C – maszynowni chłodniczej i komorach chłodniczych, potwierdziły jednoznacznie: 1) zgodne zeznania świadków G. B., Z. G., J. O. - współpracowników skarżącego, oraz 2) dokumentacja ubezpieczonego w aktach osobowych: angaże na stanowisko maszynisty chłodniczego, zakresy obowiązków z 2003r. i lutego 2006r., wreszcie świadectwo pracy w warunkach szczególnych wystawione przez pracodawcę dnia 29.12.2006r. potwierdzające zatrudnienie wnioskodawcy na stanowisku maszynista chłodniczy, czyli wykonywanie prac w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0 ° C tj. prac wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A dział X „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywcym” poz. 7. Z ww. materiału dowodowego wynika, iż ww. zakład pracy zajmował się produkcją piwa, a ubezpieczony, jako maszynista chłodniczy obsługiwał, naprawiał sprężarki amoniakalne w maszynowni chłodniczej, zajmował się odszranianiem, odolejaniem komór chłodniczych, w których składowano piwo - przy czym w pomieszczeniach tych temperatura – z uwagi na wymogi produkcji - nie przekraczała 0 ° C.

Powyższy okres wynosi łącznie 14 lat 9 miesięcy, przy czym Sąd Apelacyjny ustalił, iż od 7.05. 1997r. do 1.02.1998r. ubezpieczony korzystał z zasiłku chorobowego (zaświadczenie Rp-7 k. 35 a.e.) tj. 8 miesięcy 26 dni, co oznacza, iż do stażu pracy w warunkach szczególnych z tytułu tego zatrudnienia można skarżącemu zaliczyć jedynie 14 lat 4 dni. Stosownie bowiem do art. 12 uep, przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4-11 nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa. Ubezpieczonemu brakowało zatem do wymaganego stażu 11 miesięcy 26 dni.

Zasadny okazał się wynikający z uzasadnienia apelacji zarzut pominięcia przez Sąd I instancji przy dokonywaniu ustaleń faktycznych i prawnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) w B. od 27.08.1984r. do 30.04.1991r. Sąd odwoławczy ustalił zatem uzupełniająco, iż również w ww. Zakładzie – który był poprzednikiem prawnym Grupy (...) s.a. i mieścił się pod tym samym adresem - ubezpieczony pracował najpierw jako pomocnik maszynisty chłodniczego do 31.12.1987r., a następnie do 30 kwietnia 1991r. jako maszynista chłodniczy - stale i w pełnym wymiarze czasu, wykonując te same obowiązki co w okresie zatrudnienia w Grupie (...) s.a., zatem pracując w chłodniach składowych, w maszynowni chłodniczej, w których temperatura nie przekraczała 0 ° C. Wynika

to jednoznacznie z angaży, zakresu obowiązków ubezpieczonego z 09 maja 1987r. (k. 15, 16-31 a.e.), świadectwa uzyskania tytułu wykwalifikowanego maszynisty chłodniczego w dniu 30.01.1986r., życiorysu ubezpieczonego z 16.01.1992r, kwestionariusza z 4.02.1992r., podania o przyjęcie do pracy z dnia 16.01.1992r. (k. 5,6, 11, 9, 10 akt osobowych z Grupy (...) s.a.), ze świadectwa pracy z 30.04.1991r. (k. 6 a.KP), wreszcie ze zgodnych zeznań ww. świadków i ubezpieczonego. Brak jest podstaw, aby wszystkim tym dowodom – logicznie się uzupełniających - nie dać wiary.

Reasumując, również praca ubezpieczonego w Zakładach (...) w B. odpowiadała wymienionej w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych – pozycja 35. W konsekwencji należało stwierdzić, iż skarżący wykazał – na dzień 1.01.2009r. ponad 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust 1 uep.

Sąd Apelacyjny uzupełniając ustalenia faktyczne stwierdził, iż również, iż niesporne było, że ubezpieczony urodził się (...), wiek 60 lat osiągnął zatem (...), jego sumaryczny okres ubezpieczenia wynosił - na dzień złożenia wniosku o świadczenie - 34 lata 13 dni (raport k. 65 a.e.), ostatni przed złożeniem wniosku o emeryturę pomostową okres zatrudnienia pracowniczego ustął z dniem 31.07.2011r. (kwestionariusz k. 5, świadectwo k. 37-38 - a.e.). Spełnił zatem także wszystkie pozostałe, wymagane przepisem art. 4 pkt 1, 3, 4, 5 i 7 uep, warunki do nabycia przedmiotowego świadczenia.

W konsekwencji zbędnym było ustosunkowywanie się do zarzutów apelacji zawartych w punktach 2, 3, 4 - w przedmiocie oceny materiału dowodowego, ustaleń faktycznych i prawnych dotyczących okresu zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku palacza c.o., montera urządzeń i instalacji grzewczych w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w B. (25.09.1978r.- 31.07.1981r.).

Ubezpieczony wniosek o świadczenie złożył w dniu 06.06.2014r., zatem prawo do emerytury pomostowej przysługiwało mu od dnia (...) tj. osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, bowiem dopiero w tej dacie spełnił wszystkie ww. warunki – art. 15 ust 1 uep. Mając powyższe na względzie, Sąd odwoławczy, na zasadzie art. 386 § 1 kpc, zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Ponieważ ubezpieczony nie udokumentował w toku postępowania wyjaśniającego przed ZUS uprawnień do emerytury pomostowej zaświadczeniem, o którym mowa w art. 51 uep i dopiero postępowanie dowodowe przed sądem pozwoliło na ustalenie jego uprawnień do świadczenia, brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności Zakładu za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji stosownie do art. 118 ust 1a ustawy z dnia 17.12.1998 o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U) w związku z 28 ust 1 uep.

O kosztach postępowania Sąd odwoławczy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, tj. na podstawie art. 98 § 1 kpc – obciążając nimi pozwanego. Na koszty te składały się wynagrodzenie pełnomocnika ubezpieczonego za reprezentację w I i II instancji w wysokości zgodnej z § 11 ust 1 i § 12 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz. 490 j.t.) w związku z § 2 rozporządzenia zmieniającego Rady Ministrów z dnia 29.07.2015r. (Dz.U. z 2015r. poz. 1078) tj. odpowiednio 60 zł i 120 zł oraz opłata podstawowa od apelacji (30 zł). Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd II instancji ustalił w wysokości minimalnej, mając na uwadze niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia – art. 109 § 2 kpc in fine.

SSA A.Podlewska SSA M.Salańska-Szumakowicz SSA J.Andrzejewski